

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo III. Die Veneris post Cineres. Quisquis offensus veniam negat,
rationum momentis convincitur, & Divinis & humanis, illam dandam esse,
nisi stultus malit sibi ipsi nocere ampliùs, quàm inimco ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

mus, ut palam facere omnibus possimus, nulli nobis amplius curam esse amicos mortales. O quot concipimus laude digna proposita, quot pia vota: sed heu attingimus horam fatalem, jam supremus lentè meat anhelitus, moriendum est. Perpendite, quæso, quæ fronte, quæ animi verecundiâ ac rubore, quo doloris sensu Numen offensum intuituri sumus: & faxit Deus, ne subito furore correpti, atque ab humani generis inimico in desperationis baratrum præcipitati, damnemur. Et quomodo pericula tam horrenda licebit evadere? Ecce in promptu remedium! firmissimo hodie & inviolabili decreto statuamus, Deum

intimi deinceps, & dilectissimi amici loco habere: amemus parentes, sed infra DEUM; diligamus Sodales, sed minus DEO; observemus Superiores ac Dominos, sed magis DEUM, nec erubescamus, contra quosunque, qui DEO contraria suadent, libero ore ac fronte protestari: *DEUS meus, in Te confido, non erubescam.* Quis enim ægrè ferat, si postponatur illi, qui nos creavit, redemit, atque æternum beatos efficit? & sit licet, quem hoc animi nostri propositum offendat, hac ipsa ex causa, velut affectu nostro indignus, ex amicorum numero excludi meretur.

SERMO TERTIUS.

DIE VENERIS POST CINERES.

Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros.

Matth. 5.

I. Int infinitæ grates sancto & supremo Ecclesiæ Præsuli Gregorio, qui peracutè advertit, Christum Piscatores ad Apostolatam vocasse, cum retia & sagenas in undas projicerent, non verò cum easdem attraherent, *mittentes retia*, ut discat Orator Evangelicus muneris sui ac debiti esse, non reipsâ lucrari animas, sed omnem conatum eò dirigere, ut finem tam excessum

consequatur: laxanda sunt Verbi Divini retia in Auditorum animos, esto quòd arduus labor fatiget, aut frons sudore diffluat; an verò peccatores astutorum, piscium instar, aut insidias evitent, aut è plagularum sinuosis anfractibus sese expediant; id enim verò minimè illum angat, necesse est, sed Auditorum arbitrio permitendum: infelix Orator successu sinistro turbari non debet, sed eâ se spe ac cogitatione solari, quòd unusquisque mercedem labori, non verò fructui com-

1. Cor. 3. 18. commensuratum accipiet: *Unusquisque propriam mercedem accipiet, secundum suum laborem*, inquit Apostolus, non secundum suum fructum.

Iona 1.

Certè hoc fuit, Auditores, quo ad suggestum hunc conscendendum induci me passus sum, fugam aliàs exemplo Ionæ capessiturus, à facie Domini, eo solùm discrimine, quod ille fugerit metu compulsus, ne homines converterentur, ego verò timore adactus, ne oblinati in malitia perdurarent. Sed quid inutiles moras traho? urget enim me DEI mandatum, ut Ejus loco ac nomine denuntiem atque imperem vobis, pacem cum inimicis servare, condonare offensas, & injurias remittere: *diligite inimicos vestros*. Tantùmne de vobis mihi hodie ausim promittere, ut me id obtenturum credam? clamare quidem potero lasso anhelitu ad ravim & sudorem usque, sed quo effectu aut fructu tractandus enim est affectus animi tam ferox, qui nec rationes aestimet, nec sequatur consilia, nec preces moretur, ferocientis instar aspidis, quæ aures ad vocem incantatoris obturat, ne lethalem aculeum figere prohibeatur: meritò ergo dubio locus relinquatur, an absque exultationis & honoris mei jacturâ hinc discessurus sim. Ex parte altera adduci non possum, ut credam, homines tantæ sagacitatis & sapientiæ, qualem in vobis suspicio, eò furoris impetu abripi se passuros, ut dedignentur audire Oratorem, qui alium sibi finem præfixum non habet, quam vestrum interesse & salutem. Quæ cum ita sunt,

quid tandem à me expectatis? venire me forsan creditis hac horâ, & in pulpito comparere, ut in favorem inimicorum vestrorum perorem? absit id procul à me, nec enim vos vel agnosco, vel magnifacio, neque vos hæcenus malè de me meriti estis, ut eorum, qui in vos injuriosi fuerunt, aut protectorem agam, aut Advocatû: infelices illi, & malè feriat non nisi laqueo digni sunt, qui illis gulam suffocet, dum personas tot titulis claras, quales vos veneror, tam protervè laceffere ausi sunt: unde si merita & temeritatem eorum attenderem, primus omnium ego forem, qui vestrum in illos odium irritarem, ipsisque graviora omnia imprecarer, quam à vobismet metuere possent, aut expectare. Verùm, quod unice me angit, est ardentissimum studiû salutis vestræ, hæc est, quæ me ad dicendum impellit; hæc est, quæ stimulos mihi admoveat, ut maximâ viriam ac vocis contentione hodie verba facere proponam; video enim, ah video inexplicabilem malorum cumulum, & gravissima damna, quæ vobis imminet, si indomito affectui fræna laxatis, cæcæque & inconsulto impetu, vestram in adversarios indignationem effunditis. Id ergo solùm honoris à vobis expecto ac rogo, ut, si vera dixerò, benevolè me audiat: tum verò, quod lubitum fuerit, decernite.

II. Non me latet, Auditores, affectus animi, quos passiones appellant, intellectus aciem adeò obfuscare, ut, velut in Cimmeriis tenebris, aut nocte intempesta, bonum à malo discernere

cernere non possit; *conturbatus est in ira oculus meus*, dicebat David; *caligavit ab indignatione oculus meus*, Jobus clamabat, pressius ad hoc alludit Apostolus, dum dixit: *Sol non occidat super iracundiam vestram*: id est, *Sol non occidat*, ut interpretatur D. Thom. non obtenebretur dictamen rationis.

Certe si vel unicus ac tenuis tam ameni folis radius in mente vestra reliquus foret, clarè videretis, vos longè plus mali vobis ipsis accersere per vindictam, quàm emolumenti vestris amulis accrescat per veniam: esto enim, eam à vestra benevolentia non difficulter obtineant, non obtinebunt tamen ab inquietæ conscientiaë moribus & animi furis, qui sunt domestici tortores cujusvis scelerati; fugiant, quò lubet, nunquam vindices eorum manus effugient, & vel in hac, vel in altera vita illatæ vobis injuriæ majores longè pœnas dabunt, quàm quas à vobis pati possent aut expectare. Econtrariò si vindictam sumere, decretum vobis est, quas non miseras, quæ damna incurreretis? constat, iracundiam inter omnes animi affectus esse maximè cæcā & præcipitem; *Ira furor brevis est*: quisquis illa agitatur, nihil operatur prudenter, omnia temerariè, nihil illi videtur arduum, nihil periculolum; plana ac tuta sibi fingit omnia, omnesque eventus sibi faventes ac propitios credit, nec considerat, sæpius accidere, ut concidat victus, qui se victorem sperabat. Iram non immeritò cani comparavit Aristoteles, hic enim, si observatis, vix ad domus limina pulsantem percipit, cum subito

illum terret latratu, mox incallescens accurrit ad ostium, ut in accedentem insiliat, nescius, sintne pauci an plures, robusti an imbecilles, armati an inermes, quos aggredi parat; unde sæpius reverti cogitur demissa ac faucia cervice, id quod minimè ei eveniret, si furori suo moderari nōset, & Antagonistæ sui vires prius exploraret, ac tum demum vel latratu eum lacefferet, vel morfu infestaret. Idem accidit homini irato, qui canis instar improvidi in quemvis temerè insilit, nec prius, uti oporteret, periculi, cui se exponit, magnitudinem perpendit, nec suas, nec alienas vires ponderat; unde dum parat offendere, retrocedit offensus, dumq; ulcisci cogitat veteres injurias, accipit novas. Et quo, obsecro, sponse scitis, feliciori vos sorte usuros? demus enim, vos ad extremos usque Indos & Garamantas inimicum eicere, nunquid supersunt alij, qui partes agant ejecti? rarò vindicta ad votum plenè succedit: extinxisti forsitan inimicum; sed ejus familiam & fautores adversum te suscitasti, atque uno cadente, centum fortè alij in tuam perniciem resurgent. O quantos est numerare, quos vindictæ penituit! quantos, quibus doluit; fuisse victores! *Quoties penituit defensionis!* exclamat Tertullianus: putabant se victoriâ securitatem sibi peperisse, sed non adverterunt incauti, se unum duntaxat Hydræ caput demessuisse, novo indies periculorum incremento. O quàm molesta ac tædio plenissima vitâ duccenda est, dum quietè ac pacificè cum uno solum homine vivere recusas!

Opor-

De Penitentia.

Horat. l. 1.
Ep. 2.

Oportet, carere intimis non raro amicis, sequi omnibus illis offensum ostendere, qui inimicum sanguinis propinquitate vel familiari consuetudine contingunt; abstinentiam honestis animi relaxationibus, ut eorum consortium fugiatur; quorum societatem adversarius frequentat, perdenda propemodum libertas, dum non licet ire, quod lubet, sed pramittendi identidem exploratores, ut constet, quinam ibi sint, fuerint, aut eò venturi sint: omnis aspectus novam suspicionem movet; quivis armorum strepitus timorem exacuit; cibum omnem latens fraudulentè toxicum reddit suspectum; omnem deambulationem locatè alicubi insidiæ impediunt; somnus ipse periculosus est, & traditores sub lectuli sponda timentur: optimi proventus ac redditus expendendi sunt in servos, qui defendant; in exploratores, qui inferrent; in sicarios, qui insidiant; in pascendis illis stomachis, qui non nisi plumbo & pulvere nitrato pascuntur, parandis, dicam, sclopetis & bombardis ignivomis, *quæ nunquam dicunt, sufficit.* Et nunquid in dies videmus, infaustis hisce odiis illustres extingui familias, nobilissimas vastari parentelas, pinguisima patrimonialia exhauriri? Et quomodo vitam vivere potestis tam miserandam, damno vestro certissimo & gravissimo, lucro omnino modico & dubio? Edicite, obsecro, edicite! jam enim abundè vobis perspectum esse arbitror, me non favere inimicis, sed eorum duntaxat, qui sanguine vobis aut amicitia proxime juncti sunt, imò

vestram ipsorum causam unice tueri.

III. Unum è duobus respondendum vobis superest: Primum, paratos vos esse, perdere omnia amore vindictæ. Sed, pace vestra dixerim, en, solem rationis in vobis extinctum, *sol occidit, occidit!* O mentis inopiam! O insipientiam! nonne hoc est amentia singularis, qualis, teste Plinio olim fuit Drusi Tribuni plebis, qui ut Quinto Cepioni æmulo suo noceret, audite, quaeso, quid egerit: ferentis capræ sanguinem hausit, pestiferum non minus, quàm haustu ingratum, ut sic venenum ac mortem, quam ipse præbiberat, æmulo afflaret. Nunquid hæc est stultitia consummata, & conclamata phrenesis, ut ait Chrysolomus: *quid stultius, quàm remetipsum militare, dum se de altero credis ultionè sumere.* Alterum est, si dicatis, eam esse vestram conditionem, ut nihil vobis amplius perdendum super sit, vos esse omni curâ solutos, & solos, non habere vos emolumentum, cujus amittendi metus vos retineat, nec familiam, cui providere necesse sit; sublato, aut saltem oppresso æmulo, non superesse, quem timeatis. Sed mitius, quaeso, ista ac parcius; si enim ita ratiocinamini, ignoscite, si dicam, non tantum advesperascere, & ad occasum properare solem vestrae rationis, sed altissimâ vobis, & intempestam nocte incumbere. *Me ergo non timebitis, dicit dominus?* Si alius nemo superest, quem timeatis, nunquid DEUM agnoscitis, quem formidatis? O si nossetis, quam gravem DEO injuriam

Homil. de simili. & ira Duceo interprete.

Jerem. 5. 22.

irro-

irrogetis, cum privatam de hostibus vestris vindictam sumitis, mihi credite, tam largas furori vestro habenas nequaquam laxaretis!

IV. Ponite vobis ob oculos Principem, potentiam & pietate conspicuum, qui ad demonstrandam animi sui propensionem, subdito suo in hunc modum loquatur: Pactum tecum statuer animus est, amice, ausculta igitur, & benevolam mihi aurem præbe: edictum per omnes, quibus impero, status promulgabo, ut, quicumque demum injuriam tibi inferre præsumferit, læsæ Majestatis reus habeatur: non aliter in illum, quam si in meam personam injurius fuisset, animadverti jubebō; omnes injurias, contemptus ac despectus, qui ubi fiunt, tanquam meos interpretabor & ulciscar, eā tamen conditione & pacto, ut jus ultionis & vindictæ mihi soli cedas; ego tuas injurias veluti mihi illatas accipiam, & velut proprias vindicabo. Edicite Auditores, si vili & abiecto suo vasallo hunc in modum Princeps loqueretur, nunquid summo id sibi honori duceret subditus? quod si is conditionem istam, tanquam nimium gravem ac onerosam, respueret, nunquid stulti, barbari & inhumani hominis notam sibi inureret? an impudens hic servus tam benigni Principis gratiam aut benignum obtutum mereretur? an non indignus esset, ullam personæ suæ rationem haberi? quin an non dignissimus foret, quem Princeps procul à conspectu facessere juberet, & non tantum ab æmulorum insultu non defenderet, protegeretque, sed atrocissimè

persequeretur? Ipsissimus hic casus est, in quo versamur. Universali lege DEUS cavit, omnem injuriam homini illatam, non aliter accipiendam, quam si DEO ipsi facta esset: *Benignissimus & piissimus Dominus, ait Salvianus, cum servis suis communem sibi & honorem, & contumeliam facit, ne quis, cum DEI servum ledit, hominem tantum à se ledi arbitretur.* Nemo ergo nos offendit, quin DEUM offendat, neque unquam delinquitur in proximum, quin delinquatur in DEUM: *Qui vos spernit, me spernit.* Hoc cum ita sit, patet, non potuisse DEUM majus sui erga hominem amoris argumentum exhibere. Verum sicut contumelias nobis illatas velut suas interpretatur, ita pariter totum jus vindictæ sibi postulat relinquere: *mibi vindictam, & ego retribuam.*

An non ergo bilem DEO & stomachum movemus, si legem hanc, velut iniquam, aut nimis arduam repudiamus? an enim hoc pacto commodis nostris obfuit? an intolerabile jugum imposuit, aut damnum nobis intulit? necesse omnino est, nos alterutrum ex duobus fateri, DEUM scilicet aut non posse nos ab inferenda injuria tueri, aut nolle illatas ulcisci. Sed quis tam stolidè deliret, ut hoc sentire vel dicere præsumat? percontemur D. Ioannem Chrysostomum, & audiemus, DEUM usque ad eò delicatum habere nostrarum injuriarum sensum, ut facilius ferat suas, quam ut nostras, dissimulet: *Sapè enim mos est DEO, ut dimittat qua in se peccata fuerint, in Gen. verum qua in proximum, ea maxima exqui-*

ad Hebr.
10.50.

exquirat severitate. Duplici & palmari scelere se obstrinxit quondam Cainus, primò in DEUM, dum sacrificium illi debitum impiè contaminavit; altero in fratrem, dum invidiæ stimulis agitated vitam ei eripuit: quis non DEUM, ob primi delicti enormitatem, magis implacabilem futurum aut umasset? primum enim id in mundo scelus erat, virtuti religionis adversum, & proinde poenâ memorabili castigari merebatur, ut divini cultûs & nominis majestati consuleretur; & tamen, ait D. Chrysostomus, audite, quàm clementer DEUS, quàm leviter in illud animadvertit? totum supplicium intra unius exprobrationis limites stetit: *Peccasti*; nec punivit illum ut Judex, sed ut amicus corripuit. Quamprimum autem Cainus in Abellem deliquit, hic enim verò furorem suum haud continuit, maledixit scelesto, è conspectu atque oculis parricidam fugavit, silvarum abditis conclusit, terroribus persecutus est, nec ullam ei per reliquos vitæ annos requiem indulxit, animo ejus tot furiis agitato, quot vel de die cogitationes, vel noctu somnia concepit. Et cuiquam adhuc animus sit, vel suspicandi quidem, injurias nobis illatas, DEO cordi non esse? cur non ergo omnes nostras causas justissimo DEI judicio decidendas committimus? cur, vilissima licet mancipia, debitam supremo Domino auctoritatem nobis arrogamus? nunquid hoc est divino tribunali rebelles fieri, ejusque forum repudiare? *Et quem honorem litabimus DEO, si nobis arbitrium defensionis?*
R. P. Segneri *Quadragesimale.*

arrogaverimus? inquit Tertullianus. Si nos ipsos offensarum nostrarum Iudices constituimus, si progressum formamus, si sententiâ latâ decernimus, si executioni Iustitiæ manu nostra litamus, quid DEO reliquum est quàm otiosum dissensionum nostrarum spectatorem sedere? qui solus noster judex sine ullo appellationis remedio esse deberet. Frustrâ igitur vobis ingemino illud Psaltis Regij; *DEUS ultionum Dominus: DEUS ultionum Dominus*; neque enim talem vos Eum agnoscitis, dum iudicandi libertatem illi negatis: *DEUS ultionem liberè egit*, nec patitur telum sibi è manibus eripi, ut vos ad libitum illud intorqueatis. O quàm acerbè hunc sui contemptum sentiet! regalia enim sibi usurpare, & supremi Domini jura involare, est delicatissimi apud Principes sensûs. Videtis igitur totum lucri compendium, quod ex vindictæ desiderio in vos redundat, si enim Divino vos judicio submitteretis, DEUS vestrarum partium tutelam sulciperet, & vindictam sumeret de inimicis vestris; eum verò hanc vobis ipsis potestatem temerè arrogatis, DEUS de vobis gravissimam vindictam sumet. Eligite ergo, quod placuerit: vultisne DEUM vestram adversus æmulos causam tueri? an verò experiri adversariû, & inimicos vestros tutari? maturo consilio rem perpendite, alterutrum necessariò est eligendum. Itane verò omnis consilij & rationis expertes eritis, ut timeatis homines habere adversarios, omni quo studio in eorum ruinam incumbatis.

E

nec

nec tamen formidetis adversarium habere DEUM, illumque irritare non horreatis? *Quis tu*, DEUS ipse per *Isaiam* loquitur, *ut timeas ab homine mortali, & oblitus es Domini factoris tui?*

V. Facile prævideo excusationes quas adducere paratis: actum scilicet est, dicitis, de honore vestro, si vindictam negligitis; decet enim, ut offendar, qui offensus est; inferior adversario suo censeatur, qui inultus injuriam patitur, & à Superiore vindictæ subsidium petit. Enimverò grandem oppositionem! quin maximam, non negaverim. Sed ego vobis cumprimis gratulor, Auditores, si hæc prima est actio, quæ honoris vestri integritatem læsistis: quasi verò non magis indecorum ac turpe sit, Virum equestrem, eumque conjugij vinculis adstrictum, obscenissima frequentare lupanaria; actoris munere infamibus in theatris perfungi? mercedem operariis debitam annis integris morari? tantam in verbis, factisque fallaciam præ se ferre? proprii commodi, modicique lucelli studio personis longè inferioribus palpum facere, & turpiter adulari innocentes ex livore & invidia calumniis onerare? bonum alterius malignè intervertere? nam igitur præclaros honoris vestri custodes! dum non erubescitis, tot turpissimas actiones in animæ vestre perniciem admittere, nunc verò religioni vobis ducatis, vel unicam in summum ejus lucrum operari? Sed unde, quæso, tantum honoris vestri præjudicium aut jacturam evincitis? quasi verò non potius habenda

sit fides Salomonis, qui illud honorificum esse asseverat? *Honor est homini, qui separat se a contentionibus.* 3. Constat personas etiam nobilissimas, fructu vindictæ desiderio, veniam offendentibus dedisse, quin ullam, ipso etiam mundo teste, natalium aut honoris sui maculam passi sint; cur ergo eorum exempla sequi dedignabimur! an infames dicemus Basilios, infames Nazianzenos, Athanasios, Chrysothomos, qui exempla veniæ tam memoranda reliquerunt? Tantæ mansuetudinis erat Gerardus Canodix Archiepiscopus, ut, cum saxis à populo impeteretur, paternè illi benediceret: num infamis propterea haberi mereatur Ambrosius Archiepiscopus Mediolanensis victum & alimenta longo tempore subministravit perfido traditori, qui vitæ illius insidias struxerat: num tantæ pietati, infamiæ notâ inuremus? Achatus Amidæ Antistes tantæ fuit clementiæ, ut ad sustentandos quosdã gentiles, qui ei protervè illuserant, nec vasis sacris pepercit; an & iste in infamium numero collocandus? Hos si infames censetis, censendus etiam erit Carolomannus Princeps, qui colapho percussus, nihil asperius in percussorem statuit, sed eum blandè compellavit. Infamis erit Leo, infamis Zacharias, Infamis Alexander, singuli totius Christiani populi suprema capita, quorum unus inimicum servavit in vita, alter ditavit opibus, tertius dignitates adjecit. Quid ad hæc respondetis? an hi omnes infamium catalogo adscribendi, quod neglectis mundi legibus Christi doctrinam secuti sint?

vos ipsos in hac causa iudices appello. Fingite, hos omnes, quos memoravi inimicis suis veniam negasse, in ipsorum perniciem & internecionem jurasse, propriâ ipsos manu jugulasse; an ob id majori in pretio habendos existimatis? dicite, num eos gloriâ digniores judicaretis, si manus sanguine inquinatas monstrarent, ut barbari Brasiliæ affolent, quàm si animos odij puros ostentent, ut decet Christianos? Verùm cur argumenta mea non eluditis? dicendo: omnes eas personas fuisse sacras, & Ecclesiæ obsequiis consecratas, atque ad eò pro illis minimè militare rationes, quæ vobis patrocinantur: quasi verò, qui Aris interviunt, non per æquè homines vobis similes sunt, sui que honoris & existimationis rationem habere non debeant. Wenceslaum ergo, profanum Bohemiæ Ducem considerate, quem ad mortem usque persecutus est Boleslaus, sanguine quidem, sed nec religione, nec moribus Ducis Germanus, in quem cum iusto supplicio veluti Princeps animadvertere læpius potuisset, magis tamen eum clementiâ & humanitate delinire studuit, quàm carcere & suppliciis domare; incassum tamen omnia; cum enim de nocte solus pro more à Templo redit, habitu potius pœnitentis Eremitæ incola: quàm Principis Majestati conveniente, eluctatus ex insidiis Boleslaus, stricto eum ferro aggreditur; primum quidem ictum dextrimè Wenceslaus eludit, & licet armis instructus non esset, inimicū tamen stringit à tergo, mox terræ al-

lissimum sternit, & incredibili robore enses à manibus extorquet. O factum perbenè! Ecce reum ad innocentis pedes! Quid modò Wenceslaus, strictum vibranti gladium, agendum? eja, decernite! Nisi mavelit honoris jacturam pati, nunquid nocentis pectori immergendus est ensis? an purus à sanguine servandus? dicam ingenuè, quid fecerit, erectus cum fratre in pedes, sic allocutus est traditorem: ego, tametsi à te offensus; omni tamen te metu libero, id unum memori mente repono, præstare mori Abelis instar, quàm vivere similem Caino; si tamen Cainum potius imitari placet, effunde iram infelix, satia te, & inebriare sanguine, quem sitis; ecce tibi ferrum restituo, ne tam dirâ voluptate te privem; dixit, projecit enses ad talos; lentoque & ad majestatem composito gressu discessit, relicto fratre non tam præ rubore, quàm formidine factiq; novitate attonito. Sed fingamus, Wenceslaum partem oppositam elegisse, fingamus, dum subjectum pietati suæ perfidum fratrem teneret, enses in pectus defixisse, aut jugulum secuisse, aut saltem armatâ manu immisâ, constrictum vinculis carceri mancipasse, ac profundâ turri sepulchrum tenuisse, an gloriosorem futurum existimatis, quàm fuit, dum unâ cum ferro libertatem ei restituit? non me latet quidem, hanc ei pietatem vitæ dispendio stetit, quantumvis enim frater barbarus & immanis placatum se fingeret & pœnitentem, non multò tamen post tempore, furis infernalibus agitatus, destinatum ani-

mo parricidium complevit. Nunquid adhuc Wenceslaus inter infames censendus est, dum potius elegit, cum suo periculo veniam largiri inimico, quam iustâ vindictâ securitati suæ consulere? eja, quid respondetis? non equidem crediderim; frontem vobis adeo perfrectam & protervam esse, ut, vindictæ cupiditate obcecatis, tam stultum iudicium feratis: quòd si dicere fortè sustineatis, similes viros Divino quidem iudicio ab infamia absolvi, ex mundi tamen sensu imbelles & effæminatos habendos esse; non obfisto quidem, sed vos ipsos appello, num honor, tam corrupto iudicio nixus, tam gloriosæ possit infamix æquiparari? quis enim cum tam præclaris viris infamis haberi dedignetur? eligant sibi alii gloriam cum Adonibezeco, Abimelecho, & Ro-boamo, qui crudelitatis monstra dicebantur; ego sanè eorum forte contentus sum, qui exemplum mansuetudinis erant; cum iis non horreo infamix notam; cum iis gaudeo infamis & dici, & haberi; novi enim perbenè: *quod hominibus altum est, abominatio est ante DEUM.* Et cuius auctoris esse creditis sententiam, quam allegavi; moderni, an veteris cuiusdam Doctoris? neutiquam; sed ipsius est Christi: qui dubitat, Divi Lucæ caput sextum decimum consulat, & suis met illam oculis usurpet. An plura adhuc intensati poseimus? circumspicite, quæso; quid illud sit, quod cum tanta hominum strage passim ambitur & queritur, dum cupiunt, inimicis dominari, eos prosternere, & subju-

Luc. 16.

gare, hæc enim, quæ juxta linguam stultorum mundi, gloria dicitur, in DEI oculis mera est abominatio. *Quod hominibus altum est, abominatio est ante DEUM.* An talem vos gloriam ambitis? lubens ego eam vobis cedo; tene illam, & frui mini: ego infamis esse eligo; *vilior sum, quam factus sum,* modò infamis sim cum sequacibus DEI mei: *melius est, verba sunt Salomonis planè divina, humiliari cum mitibus, quam dividere spolia cum superbis.*

2. Reg. 22.

Prov. 1. 10.

VI. Quanquam nec hanc, quam speratis, gloriam concedere vobis plenè possim, tamen si enim qui veniam inimicis largitur, apud nonnullos aliquam famæ jaçturam patiat, nunquid qui se barbarè vindicat, apud plures alios honoris sui maculam contrahit? quotquot enim sapientiores sunt, & saniori iudicio pollent, inter Politicos quidem, ut appellant, cum numerant, sed unâ sanguinolentum, furibundum, & bestialem dicunt; iram vestram muliebrem magis, quam masculam appellant, dum post tot officia vobis præstita, post tot rationum proposita momenta, tantum generosi sanguinis vobis non est, ut condonatâ liberaliter injuriâ cum inimico in gratiam rediretis, prout fecit cum Saule David, cum Cinna Octavianus, Philippus cum Nicanore, cum Catone Murena, & Cæsar cum Marcello: dicent, vos viperis & vespis esse similes, quæ pungunt, à quo punguntur. Hoc si vobis gloriæ vertitis, aequali laude digna erunt animalcula, maximè timida, quæ sensum iræ habere

habere solent magis delicatum. Quod si igitur æquè ignominiosum est apud probos & sapientes, sumere vindictam, quàm apud stultos & impios, condonare offensam; nunquid præstat vos ab insanâ plebe, quàm à sensatis & prudentibus contemni? dixi plebem insanam; qui enim tandem sunt ij, à quibus impropria timetis? an Constantini, Justiniani, Theodosii, quos Christianorum Lycurgos appellare merito possumus? sed illi nihil in eos, qui veniam inimicis generosè indulgent, statuerunt; probè enim inclyti hi viri noverant, quidquid honestum est, illud peræquè honorificum esse. Illi ergo, qui vobis formidinem incutiunt, certè alij non sunt, quàm homines effrontes, semipagani, idololatæ, & Athei; superbi criminatores Evangelij, quod tamen profitentur. Ecce quo eos loco habeat gentium Apostolus, primâ ad Timotheum Epistolâ; qui non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri JESU Christi, & ei, qua secundum pietatem est doctrina, superbus est, nihil sciens. En superbos, ignorantés, ambitiosos nominat! & horum judicium, veluti vitæ regulam, vos adoratis? laudes vestras ab ipsis queritis? ab his mercedem speratis?

VII. Quod si hisce rationibus necdum convicti etiamnum creditis ignominiosum esse condonare, gloriosum verò ulcisci injuriam; permittam id vobis sit ita, ut opinamini; quid porò concluditis? num obedire divinis Christi imperiis detractabatis? Necesse enim verò est, cervicem in-

stectere; Deoque sacrificare ambitionis insanæ, & vanitatis affectum. Sed hac ratione delicatum illud honoris vestri punctum periclitatur: periclitetur sanè, hæc sola vobis patet ad Paradisum via; aspera quidem illa, difficilis & confragosa, non negaverim! sed quid tandem? an ulli unquam via floribus & rosis conspersa illuc obtingit? nunquid omnes potius per spinarum aculeos eò eluctati sunt? *Delicati mei ambulaverunt vias asperas;* vox DEI est per Prophetam Baruch. *Baruch. 4. 26.* Aspicite cœlites utriusque sexus, maxime delicatos, & delicatas; ah quotramite cœlos petierunt? horrore concutior aspectu solo: ut illuc Lidvina pertingeret, triginta octo annorum spatio summos inter dolores lecto hæsit affixa, dissoluta paralyti, convulsionibus contrita consumpta gangrænis, renum doloribus cruciata, viva mortis imago: *Ambulavit vias asperas.* Ut illuc perveniret Britius, toleranda ei erat infamis dejectio à summo gradu dignitatis Episcopalis, non nisi per contumeliam extorta: *ambulavit vias asperas.* Ut lauream arriperet Godoleva, mancipium egit patientissimum, gemens sub capistro mariti omni humanitate exuti: *ambulavit vias asperas.* Tiburtius ut illuc avolaret, accensis inambulavit carbonibus; Vincentius candentes laminas supinas sustinuit, Theodoretus liquatum plumbum hausit, Clemens Ancyranus octo & viginti annis unclinos & equuleos; bitumen & faces, ac securium carnificinam toleravit: *Delicati mei ambulaverunt vias asperas.*

Neque id consilij tantum, aut supererogationis, sed debiti & obligationis opus fuisse existimetis; si enim tortoribus inelamassent, parcite, tanti paradisum non placet emere! certe non jam cum mentibus angelicis exultarent, sed fremerent cum damnatis. An ergo res tanti vobis momenti videtur, cœlum mundani honoris levi dispendio comparare? Sed credet mundus, vos à vindicta non virtutis amore, sed virium defectu & animi vilitate desistere! credat sanè hoc mundus, quid interest? nunquid æternum caduco ac temporaneo meretur comparari? *In patientia vestra possidebitis animas vestras.*

VIII. Sed antequam ad perorandum me accingam, argumentum unicum finite vobis proponam, cui cupio responsum dari, quodque unà velut aculeum in cordibus vestris relinquam. Ad cum adducitur articulum, ut unum à vobis eligendum sit, aut vestri vos honoris dispendium pati, aut DEUM sui: si vindictam negligitis, contemnet vos mundus, si vos ulciscimini, DEUS à vobis contemnitur: quodnam è duobus magis conveniens videtur, vestrum honorem pessumdari, an Divinum? Assequor nisi fallor, mentem vestram: patiat, dicitis, Divinus honor; salva & integra stet fama nostra! optimè statuitis, nil quod adjungam, superest dixi. O dignissime miseratione Redemptor! cur, quaeso, tantum inutilis laboris ad lassitudinem usque insumpsisti, obsecrando, insinuando, iteratò commendando, ut ex tuò amore

inimicis veniam demus? *Ego autem dico vobis, Ego autem dico vobis.* Ah, facesse cum illo, ego dico; quin optarem, pace tuà dixerim, nunquam hoc tibi è labris excidisse. An speras, nos voluntati tuæ cessuros, subscripuros mandatis, parituros jussis? an sopienda credis odia, & gladios vaginae reddendos? an cessabunt propterea homines, ruere in vindictam, in injurias, in ferrum, sanguinem, vulnera, mortem? Abstiste, quaeso, ingeminare: *Ego*; tui enim Christiani plures faciunt vel tantillum honoris tui, quam omnia tua desideria, consilia, imperia. Nonne vides impleri illud Jeremiae? *Ecce verbum Domini Jerem. 5. factum est eis in opprobrium, & non suscipient illud.* Tace, obsecro, deinceps, mi JESU; aliàs recedes confusus, seque contra te erigent universi, insultabunt Tibi, & dicent, dura, factuque nimis difficilia, quin infamia & inhonora tua esse imperia. Ecquid eorum criminationi oppones? an os oppilabis solo illo: *Ego dixi*, fuit hæc quondam antiquorum jaçantia, ut unicuique illud: *ipse dixit*, ad omnia contra Pythagoræ doctrinam emissa tela redundanda sufficeret: te verò tanti non faciunt; nobiles nostri meliùs intelligunt honoris punctum, quam Tu; Tu in stabulo natus, educatus in officina lignaria, & si id ausim dicere, nostri amore in crucis patibulo mortuus, & vituperijs confectus, quid punctum honoris sit, non intelligis. O Christiani! cor mihi rumpitur, zelo dicam, an tantæ impudentiæ abominatione! progredi ultrà

ultra haud possum. An & vos ex eorum numero esse vultis, qui Christum tam profligatè confundunt? an & vos patiemini, ut Servator noster ita contemptus, depectus & pudore suffusus recedat, ne modicum de honore vestro debeat? *Sol non occidat super iracundiam vestram, repeto, sed non occidat super iracundiam vestram.* Ah, ne finite, tam spissas vobis tenebras à passionibus vestris obduci! ego tantisper, dum vos prudentiùs decernitis, respirabo.

PARS ALTERA.

IX. **E**Runt fortè nonnulli Auditorum meorum, qui hac se orationi peti negabunt, ut qui nulla profiteantur odia, nullas inimicitias nutriant. Verùm dicunt, non enim profitentur apertè, sed fovent occultè. O quanti sunt, qui inimicitias in corde cuniculorum instar contegunt, absconditas quidem, sed suo tempore, nec sine fragore erupturas præstolantur horam commodam, & captant occasionem: *Ira in sinu stulti requiescit*, dixit acutissimè Ecclesiastes. Videbitis nonnullos, qui mundo sapientes audiunt, stulti DEO, simulatores iniqui, & liceat ita loqui, *Politici*, veteres injurias tantà dexterritate obtegentes, ut iram omnem emortuam credas. Errasti, non est mortua, *requiescit*. Eja, irrita eam paululum, & videbis vigilantem, atque expergestam. Nonnulli malum alteri non inferunt, virium defectu; at certè desiderant, rabiem nutriunt, rancoribus pascuntur, ad solum inimi-

ci nomen sanguis ebullit in venis: considerate modò, an suum illi alloquium sint indulturi, quem nec aure, nec oculo dignantur, cui omne humanitatis officium negant? quod si familiaritè interdum cum eo agunt, id ex composito faciunt, ut eum reddant incautum sui que securum, sicque suam in illum rabiem certius effundant. Fallitur, quisquis credit, DEUM execrandis duntaxat vindictis, homicidijs, latrocinijs, & quidquid atrox in æmulum decernitur, offendi, audite quid per Oseam loquatur: *Ad iracundiam me provocavit Ephraim in amaritudinibus suis; Ecce, Osee 12.* non dicit, *in favoribus suis*, non in ^{4.} *facinoribus*, sed *in amaritudinibus*: Ipsæ amaritudines, quas nunquam radicatus è corde tollitis, ipsæ enim verò DEO gravissimè displicent. Non horretis, cum tali animi dispositione sanctissimis appropinquare mystrijs, & Sacrà Synaxi refici, & Exhomologèsin obire, veluti columbæ fellis expertes? enimverò columbæ estis, sed seducta.

X. Sed edicite tandem, an non omnem, quem in corde nutritis, seu occultum seu apertum rancorem, DEO, per me id à vobis efflagitanti, hoc ipso momento consecrare parati estis? Ego conceditã mihi legatione functus sum; *Diligite inimicos vestros*: quid respondi feram? vultisne parere, vos demittere, injurias condonare? edicite! an hæsitatis etiamnum? DEUM immortalem! an non Christo summè obligati estis? Ille vobis loquitur, Ille id à vobis efflagi-

Ecl. 7.
10.

dat: *Dico vobis*. Si extraneos alloqueretur, in quorum gratiam nil unquam operatus est, dissimulari id forte posset, sed à vobis id exposcit, quibus corpus & animam, divitias, valetudinem, liberos, amicos, scientias, fortunam grandem, & quidquid demum in mundo hoc possidetis, concessit, à vobis, inquam, quorum amore tantas concoxit injurias, in quorum lytrum tantum Sanguinis profudit; & vel tantillum à vobis extorquere non possit? Potuit afflicta Abigail iracundiam Davidis mitigare, ut in sui gratiam injurias, à bardo & maleferiato Nabale illatas, remitteret; potuit à Gratiano impetrare Ambrosius, ut publicum Majestatis illustrem venià donaret; à Childerico Rege Genovefa, ut læsæ Majestatis reos absolveret; potuit sacre pagine objecto codice, ad vaticani palatii limina, & Totilæ genua prostratus Pelagius Diaconus, à barbaro illo Christianæ Religionis hoste extorquere, ut clementissimè ignosceret Romæ, etiam inimicæ, etiam servæ; & Christus à vobis obtinere nequeat, ut in ejus gratiam æmulo veniam largiamini? injuriam, despectum, uno non rarò asperiori verbulo illatum condonatis? vultisne Christum ipsum hanc à vobis gratiam, & supplicem, & in genua demissum postulare? quamvis ne hoc quidem detrectaturum credam; qui enim ad pedes Judæ perfidi & traditoris se abjecit, eos abluit, linteo extersit, basijs excepit, forsitan non erubesceret, provolutus ingenua supplex vobis accidere: an tanto conatu

fit opus, ut, quod ipsi placitum est, vobis persuadeat? Ah viri nobiles & illustres! ignoscite, quæso, quod dicturus sum: certus sum, si hæc vel illa puella aut matrona, quam vos corculum vestram appellatis, cujus vultum velut idolum adoratis, cujus nutum & sensa animi prævertitis, cujus gratiam ambitiosè prensatis, si, inquam talis femina à vobis peteret, quod Christus rogat, omnia à vobis haud difficulter impetraret, & DEUM vobis supplicem, vestrique amore cruci suffixum tamdiu suspenditis? ô confusionem! ô contumeliam! ô dedecus! an usque aded vitæ integri, & puri sceleris estis, ut nec mente, nec ore, nec opere unquam in illum deliqueritis? quæ ergo ratione veniam ab illo tam promptam, tam clementem speratis? percipite divinas protestationes, & timete; *Si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis pater vester celestis peccata vestra*: fides ergo vos certos reddat, quòd, si inimicis vestris veniam dederitis, vos quoque veniam à DEO accepturi sitis: *Si autem non dimiseritis, nec pater dimittet vobis peccata vestra*. Iterum ergo fides vos docet, quòd, si veniam æmulo negaveritis, ea vobis quoque à DEO neganda sit. Quid ergo ad hæc? an perinde vobis est, placatum vel offensum Numen habere? an spontè ruitis in interitum, vosque ipsos petulantissimè in infernum præcipitatis? si ita est, frustra verba facio: Dehiscat tellus, pateant inferi, immergite vos desperati, immergite flammis, in quibus

Matth.
14.

bus æternum ardeatis. Si verò misericordiam à DEO expectatis, quã fronte, quã fronte, inquam, finite me expectorem cum D. Augustino, quã fronte indulgentiam peccatorum suorum ante Tribunal Christi obtinere poterit, qui DEO, præcipienti inimicis veniam dari, non acquiescit? & tamen ò dementiam! nulli difficilius sunt ad veniam hominibus dandam, quàm qui vel maxima necessitate premuntur, eam à DEO exorandi. Res mira! Sanctissimi quique, quibus causa ferè nulla est, à DEO rogandi veniam offensi grates habent, maledicentibus dicunt bonè, injuriis læcessiti dona rependunt, timore unico inducti, ne DEUS pari in ipsos severitate animadvertat, quã ipsi in fratrem & nos scelerati ac infelices! in singula momenta in ignes æternos ruituri, nisi Divina nos clementia, velut comã capitis suspensos retineret, nos, inquam, scelerati, sacrilegi, malitiosi, de pace tractantibus tergum obvertamus? nulla nos satisfactio mitiget, nulla commoveat autoritas; imperet licet DEUS, roget, minetur; nil tamen nisi sanguinem, & mortem crepemus, æmulum nostrum mortuum & extinctum desideremus, atque omne ei malum imprecemur? si glan- de non licet illum trajicere, atro saltem calculo in urnam immisso, ubi suffragia ferenda sunt, notamus; si stricto ense non licet, stricto saltem calamo eum petimus; quod verberibus fieri nequit, id verbis executioni mandamus: verbo, nec aspectu, nec oculis, nec auribus eum dignamur, sed im-

R. P. Segneri *Quadragesimale.*

placabili superbiã dorsum obvertimus, veniam negamus. Ah Christiani! in tanti momenti negotio tanta stupiditas? ita cæco affectu obsecundamus? salutem nostram tantis periculis objicimus? Paradisi nobis januam occludimus, & hiantes inferni fauces referamus? quin potiùs ad Christum è cruce pendulum generoso proposito advolvimur, & ad sacros Ejus pedes, uberrimo sanguine manantes, causas nostras deferimus: quid dubitatis? si injuriam deposueritis penes eum, ultor est, si dominum, restitutor est, si doctorem, medicus est; si mortem, resuscitator est. Ita vos animat Tertullianus: an DEO diffiditis: nunquid ille obsequium tam nobile copiosissimã remuneratione compensabit?

XI. Venite igitur, venite, ego sanctissimis Christi pedibus adgeniculatus, arreptam pennam venerandis plagarum hiatibus intingam, hocque sacro cruore reconciliationis formulam conscribam. O DEUS & Domine mi, illius muneris autoritate, quo indignus hoc in suggestu fungor, ex presentis populi voluntate palam Tibi declaro, ad pedes tuos sanctissimos omnes nos injurias, vel receptas vel recipiendas deponere: iram tibi nostram & rancorem immolamus, in tuum honorem odia nostra, velut in victimam, jugulamus, & quamvis durum accidat, vindictæ voluptate privari, ad tua tamen imperia parebimus; pacem etiam non petitam offeremus, & oblatam oculis acceptabimus. Tu eã nobis pietate indulge,

F

quã

De Patientia.

quã nos æmulis nostris culpas condodamus, & si flagitia nostra nos ad tremendi tribunalis tui subsellia reos accūsabunt, Tu defensorem age, protectorem & Patrem. Estne vestrum reperire vel unicum, qui inscribere renuat: eja in medium prodeat, & seipsū manifestet! tunc enim verò mutabo stylum, & justissimo quodam zelo correptus, hoc ipso sanguine damnationis formulam exarabo. Pereat miserandus, qui peccatori Christi tam æque, tam justè adversatur! Sanguis iste, quo salvari debuerat, illum condemnet, & perdat! omni pietate & misericordiã exuatur! cadat ipse, & æmuli prævaleant; vidua permaneat sponsa, orphani filij, nepotes extorres & exules dispergantur, laribus careant, queis recipiantur, nec cento superfit, quo tegantur; diruta mulctetur domus il-

lius, dissipentur bona, & nomen ejus deleatur! *dispercat de terra memoria ejus, pro eo quod non est recordatus facere misericordiam*: redeant in mentem Divinam cuncta delicta, que patravit, cumque ferro gravis & catenis onustus coram Divino tribunali listetur, *judicium sine misericordia fiat illi, qui non fecit misericordiam!* vindictam de illo expectant creature omnes, sancti omnes Calites, cacodæmones omnes: ultionem clamant singuli, & universi! *Cum judicatur, exeat condemnatus?* tollat DEUS è medio nostrum hominem tam sceleratum, qui petitam à Christo gratiam contumaciter negat; faceat hinc procul & abeat! Nos autem, qui reliqui sumus, ad Christi pedes provoluti, veniam flagitabimus æmulis, veniam nobis, veniam cunctis peccatoribus, veniam! veniam!

SERMO QUARTUS.

DOMINICA PRIMA QUADRAGESIMÆ.

Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore DEI, Matth. 4.

I. Dem efficere Verbum DEI in animis, quod operatur cibus in corporibus manifestum est, si Divo Chrysostomo credimus: *Quod corpori cibus est, inquit, hoc anima est Divinorum*

eloquiorum doctrina. Si Gregorio & Ambrosio: *Cibus mentis est Verbum DEI.* Eadem lingua Sanctorum plurimi loquuntur; nec sine ratione: DEI Verbum enim vitalem animæ calorem conservat, ne extinguatur, nutrit famelicam, imbecillem confortat: macilentam impinguat, quin prærogativa